

Preot Constantin OLARIU

PRIGOANA COMUNISTĂ ÎMPOTRIVA CONTRAAMIRALULUI HORIA MACELLARIU

N-am fost un trădător, un necredincios, un răzvrătit sau complotist împotriva neamului meu. M-am bătut pentru întregirea neamului românesc, m-am bătut pentru granițele lui sfărâmate. Am dorit ca neamul meu să fie independent și stăpân pe destinele lui, respectând coexistența și drepturile neamului (...) Cândva, când patimile politice se vor atenua, realitatea va apărea în tot adevărul ei.

Horia Macellariu, 1958

Pentru meritele deosebite pe care le-a avut în Marina Română de-a lungul strălucitei sale cariere militare, dar mai ales pentru modul în care, cu jertfelnicie, și-a protejat subalternii dar și orașul Constanța de la distrugere, istoria poporului român l-a așezat pe generalul Horia Macellariu în rândul eroilor săi naționali. Curajul i-a fost „răsplătit” printr-o îndelungată suferință în temnițele comuniste, însă educația și valorile pe care și le însușise în familie și armată l-au transformat într-un învingător al sistemului de reeducare și un supraviețuitor al regimului diabolic de însingurare și înfometare. După eliberare, primește darul vieții până la vârsta de 95 de ani, și i se împlinește dorința testamentară de a fi înmormântat în cimitirul Mănăstirii Cozia alături de părinți și de soția sa.

În 1944, Horia Macellariu era contraamiral, purtător al celor mai înalte distincții militare ale statelor german și român, comandant al Forțelor Navale Maritime Române și locțiitor al viceamiralului Helmuth Brinkmann, comandantul Comandamentului German Amiral Marea Neagră. În perioada 12 aprilie-14 mai 1944, a condus una din cele mai mari operații de retragere a unor armate pe calea mării, din cursul celui de-Al Doilea Război Mondial. Este vorba de „Operația 60 000”, în cadrul căreia, datorită puternicei ofensive a Armatei Sovietice, au fost evacuați cu navele din Crimeea, la Constanța, 130 000 de militari români și germani, salvați de la pieire sigură. A fost decorat cu „Steaua României”. La 23 august 1944, odată cu Proclamația de rupere a alianței cu Germania, generalul Horia Macellariu a primit ordin să înceteze orice subordonare față de Comandamentul german, să oprească luptele contra sovieticilor, să riposteze în caz că nemții vor ataca, dar și să se evite orice fel de provocare față de aceștia². A avut un rol major în tratativele de retragere a navelor germane de pe țărmul românesc, evitând cu succes confruntarea militară dintre cele două flote, fapt ce ar fi provocat imense pierderi materiale dar, cel mai important, de vieți omenești.

Contraamiralul Horia Macellariu, a fost trecut în rezervă la 23 aprilie 1945, deși activitatea sa fusese apreciată favo-

Locotenent comandor Horia Macellariu

rabil de către o comisie de anchetă instituită de conducerea ministerului³.

La nici trei luni după aceasta, Comisia Aliată de Control l-a cerut judecat în calitate de „criminal de război”. Aceasta urma să se facă în baza articolului 14 din Convenția de Armistițiu din septembrie 1944, pentru *conlucrare activă cu Germania fascistă și acțiuni criminale împotriva Națiunilor Unite*. După o serie de investigații, Cabinetul 7 al Tribunalului Poporului l-a găsit nevinovat, deoarece nu avusese inițiativă din punct de vedere operativ. Au menționat chiar că datorită lui submarinele italiene nu au putut fi luate de forțele germane după trecerea Italiei de partea aliaților. Nemulțumită, Comisia Aliată, prin vocea unui general sovietic, a forțat decizia de incriminare a lui Macellariu. Ministrul de Război, generalul Vasiliu-Rășcanu, a instituit o comisie de anchetă care însă l-a găsit nevinovat. Drept urmare, Parchetul Curții București l-a scos de sub învinuire. După trecerea sa în rezervă, Horia Macellariu a aderat la Mișcarea Națională de Rezistență, inițiată de generalul (r) Aurel Aldea, în calitate de

comandant militar. A fost unul dintre principalii organizatori ai amplei manifestații promonarhiste de la 8 noiembrie 1945. Alături de „grupul inginerilor”, condus de Ioan Bujoiu, a activat și în cadrul Mișcării Libertății Românești. În primăvara anului 1946, amiralul Macellariu era considerat conducătorul forțelor de rezistență din zona Bucureștiului, grupate într-o organizație de luptă antibolșevică și pro-germană, numită „Valurile Dunării”. La 27 mai 1946, organele Securității au făcut o descindere la domiciliul său, dar nu a fost prins. Fiind urmărit, el s-a ascuns și și-a schimbat numele în cel de avocat Ioan Popa. Generalul rus Susaicov a cerut punerea sa sub acuzație pentru crime de război. Era acuzat că a condus acțiunile de luptă pe mare împotriva flotei URSS, că nu a atacat flota germană la Constanța până la venirea trupelor sovietice și că s-a opus capturării navelor din subordine după 23 august 1944. După analizarea dosarului său, Tribunalul Poporului, a decis că în sarcina contraamiralului Macellariu *nu s-a găsit nici o culpabilitate*. La insistențele sovieticilor cazul a fost reanalizat de către o nouă comisie de anchetă care, tot din lipsa motivelor reale, l-a scos din cauză la 10 august 1946. Pentru că se dorea totuși arestarea sa, a fost implicat în organizația „Sumanele Negre”, fiind acuzat de complot împotriva orânduirii de stat și condamnat în contumacie la muncă silnică pe viață, la 18 noiembrie 1946. În noiembrie 1947, prin intermediul inginerului Ion Bujoiu, în jurul lui Macellariu s-au grupat ofițerii Ștefan Eftimie, Matei Toma, Dumitru Condeescu și avocatul Puiu Polizu, formându-se Comitetul Mișcării Rezistenței Românești în casa din strada Toamnei nr. 104, a doamnei Irina Romanov. La 10 februarie 1948, Macellariu i-a trimis o scrisoare generalului Nicolae Rădescu, aflat în SUA (prin intermediul colonelului american Lowel), în care cerea ajutor anglo-american și precizarea unei date la care să declanșeze operațiunea de răsturnare a guvernului comunist. După deconspirarea grupului Popp-Bujoiu, a fost nevoit să-și schimbe de mai multe ori domiciliul, fiind urmărit în permanență de către organele represive⁴.

A fost arestat abia pe 19 aprilie 1948 la întâlnirea aranjată cu colonelul Alexandru Popovici și deținut preventiv la închisoarea Jilava. Arestat și judecat pentru *activitatea criminală*, a fost condamnat la închisoare pe viață, redusă la 25 de ani de temniță și degradare militară. A executat 16 ani în perioada 1947-1964.

A suferit în închisorile Aiud, Râmnicu Sărat, Jilava și Gherla⁵.

La Aiud a fost coleg de celulă, printre alții cu generalul Constantin Pantazzi, fostul ministru de război, profesorul de filosofie Ion Petrovici și Nichifor Crainic. *Ca în fiecare celulă, și ei își petreceau timpul cu diferite activități – în cazul lor, mai ales intelectuale. Povesteau, „puneau țara la cale”, conferențiau (fiecare pe teme din specialitatea lui – n.n.), se dedau la „bârfe” vinovate sau nevinovate*⁶. Nichifor Crainic își amintea că *amiralul, o fală*

de bărbat în libertate, cu ochi albaștri ca marea, de două ori mai înalt decât mine, avea acum o siluetă în formă de C și era totuși un neastâmpărat. Ca marinar, stăpânea cu repeziciune uimitoare alfabetul morse, ajuns la închisoare mijloc universal de comunicare de la celulă la celulă. După greva foamei ce a durat 23 de zile în închisoarea de la Aiud, mai mulți deținuți au fost transferați, între aceștia regăsindu-se și Horia Macellariu, care urma să plece la Râmnicu Sărat.

La momentul transferului la Râmnicu Sărat susținea cu demnitate că *n-am fost un trădător, un necredincios, un răzvrătit sau complotist împotriva neamului meu. M-am bătut pentru întregirea neamului românesc, m-am bătut pentru granițele lui sfărâmate. Am dorit ca neamul meu să fie independent și stăpân pe destinele lui, respectând coexistența și drepturile neamului [...]. Cândva, când patimile politice se vor atenua, realitatea va apărea în tot adevărul ei. În memoriul adresat pe 23 aprilie 1958 directorului general al penitenciarelor, arăta că situația sa de sănătate era una precară: *sunt bătrân (64 de ani) și bolnav (distrofic cu o debilitate generală, astenie și frecvente lipotimii, cardio-miocardită, afecțiuni pulmonare, afecțiuni digestive – gastrită și enterocolită, tulburări de vedere – imagini suprapuse, vedenii colorate, orificiile herniare slăbite, picioarele se umflă din cauza țesuturilor slăbite etc.). În această stare a sănătății și a vârstei sunt pus într-un regim de execuție înăsprit, în care nu pot, la nevoie, să mă întind zilnic timp de 17 ore și cu regimul alimentar – pe care-l aveam la penitenciarul Aiud din cauza boalei – suprimat. În continuarea acestei situații căreia nu-i pot face față, cu slabele mele puteri rămase, îmi văd sfârșitul vieții grăbit, fără ca să am vreo vină care să justifice înăsprirea tratamentului impus*⁷.*

Memoriul său a rămas fără ecou, fiind supus în continuare la regimul alimentar drastic și fără medicație, cu izolări și sancțiuni punitive. A fost ținut timp de șase ani singur în celulă. De foame și-a mâncat atunci paietele din salteaua de la pat. Senzația o găsim descrisă în memoriile lui Nichifor Crainic: *am cunoscut că foamea e o suferință care te omoară dându-ți halucinații. Te face să mănânci paiete din saltea ca nebunii reali; te face să mănânci săpun de rufe crezând că-i*

Comandantul Escadrilei de Distrugătoare, comandorul Horia Macellariu, în mijlocul ofițerilor de pe „Regina Maria”

cașcaval. Asta e foamea când ești chinuit rafinat cu o zeamă pe zi, care provoacă nervii stomacului. E mult mai suportabilă foamea din timpul grevei. Nervii, nemaifiind provocați, cad în amorțire cu repercusiuni adormitoare pentru toate funcțiile fiziologice. Prolungită, această foame absolută îți dă o stare de euforie bizară, de viziuni și de senzații că, trupul dispărând, ai devenit spirit pur. În această stare poți face poezii. Dar cea mai cumplită pedeapsă pentru om e interdicția mișcării, suprimarea muncii. Omul e destinat să muncească, să creeze, să facă ceva, orice, numai să facă. Imobilitatea trupului înseamnă anularea omului, distrugerea personalității...⁸.

După desființarea închisorii de la Râmnicu Sărat la 13 aprilie 1963, a fost transferat la penitenciarul Gherla, unde a fost deținut în aceeași celulă cu marele gânditor Nicolae Steinhardt⁹, apoi la 3 decembrie 1963 la Dej, revenind la Gherla de unde a fost eliberat la data de 29 iulie 1964, odată cu grațierea colectivă acordată deținuților politici de către Gheorghiu-Dej prin Decretul nr. 411.

După ce-a trăit o vreme din pensia de profesor pensionar, i s-a aprobat cererea pentru pensie de serviciu.

Prin modul în care și-a slujit țara, și-a asumat suferința în penitenciarele comuniste, generalul Horia Macellariu rămâne un simbol al păstrării demnității umane și a celei naționale care, în orizontul istoriei, devin valori naționale.

THE COMMUNIST PERSECUTION AGAINST REAR-ADMIRAL HORIA MACELLARIU

Rear-admiral Horia Macellariu is one of our national heroes. He loved his country and made many sacrifices in order to protect it. He suffered in the Communist prisons. He is considered a symbol of keeping the humane and national dignity that in the history horizon became national values.

Keywords: Rear-admiral Horia Macellariu, Râmnicu Sărat, prison, Gherla, Communist persecution

NOTE

- 1 Arhiepiscopia Râmnicului.
- 2 Contraamiral (r) George Petre și Emilian Andrei, *Contraamiralul Horia Macellariu, salvatorul Constanței în Ziua de Constanța*, 14 aprilie 2007.
- 3 Prof. univ. dr. Valentin Ciorbea, *Contraamiralul Horia Macellariu în viziunea șefilor săi ierarhici*, în „Document. Buletinul Arhivelor Militare Române”, nr. 1 (64)/2014, p. 73.
- 4 Cicerone Ionițoiu, *Victimele terorii comuniste. Arestați, torturați, întemnițați, uciși. Dicționar*, București, Editura Mașina de scris, 2000, pp. 165-166.
- 5 Nicolae Drăgușin, *A murit contraamiralul Horia Măcelaru*, în „Jurnalul Național”, 11 iulie 2009.
- 6 Demostene Andronescu, *Reeducarea de la Aiud. Peisaj lăuntric. Memorii și versuri din închisoare*, București, Editura Christiana, 2009, p. 61.
- 7 Cicerone Ionițoiu, *Râmnicu Sărat – cea mai odioasă închisoare*, în revista „Memoria”, nr. 55-56.
- 8 Nichifor Crainic, *Memorii. Pribeag în țara mea. Mărturii din închisoare. Memoriu răspuns la actul meu de acuzare*, p. 65.
- 9 Contraamiral (r) George Petre și Emilian Andrei, *Contraamiralul Horia Macellariu, salvatorul Constanței*, în „Ziua de Constanța”, 14 aprilie 2007.